

ANMÄLAN TILL KONSTITUTIONSUTSKOTTET

1995/96:KU30

Bilaga A 14.1

Konstitutionsutskottet

Ink. den 95-05-22

Dnr B64/94-98

Spridning av svensk krigsmateriel till "förbjudna" stater.

"Det kan skönjas utvecklingstendenser mot en minskad direkt export och istället ökat samarbete av olika slag, där inte minst gemensam utveckling och tillverkning liksom överlåtelse av tillverkningsrättigheter n.m. spelar en stor roll."

Det konstaterade regeringen i en proposition om krigsmaterielexport sommaren 1992 (prop 1991/92:174, sid 94).

Men hur hanterar regeringen denna utveckling? Kan den innebära att svensk krigsmateriel "hamnar" i stater vilka vi inte godkänner direkt från Sverige?

Miljöpartiet vill att riksdagens Konstitutionsutskott granskar tre områden som samtliga har att göra med vidareförsäljning av svensk krigsmateriel till "förbjudna" stater.

4. Vidareexport av licenstillverkad krigsmateriel

Riksdagen beslöt 1982 att regeringen skulle reglera försäljningen av tillverkningsrättigheter. Dåvarande handelsministern Björn Molin (fp) poängterade att detta var "ett viktigt bidrag till anstängningarna att förhindra att krigsmateriel - tillverkad eller framtagen i Sverige - vidareförs till länder till vilka vi inte skulle tillåta direktexport" (prop. 1981/82:196, sid 18).

I december 1992 antog riksdagen nya riktlinjer för krigsmaterielexport. Frågan om vidareförsäljning av licenstillverkad krigsmateriel berördes inte i regeringens beslut, vilket betyder att beslutet från 1982 fortfarande gäller.

Men enligt tidningen Miljömagasinet gav regeringen 1993 den brittiska vapenkoncernen Royal Ordnance rätt att licenstillverka och sälja vidare olika typer av Bofors-designad lysammuniton till bland annat Turkiet, en krigförande stat dit direktexport av samma materiel inte tillåts.

1. KU bör begära in och granska samtliga avtal om försäljning av tillverkningsrättigheter, som medger re-export av den licenstillverkade materielen och som är godkända av regeringen och berörda utrikeshandelsministrar mellan 1990 och 1995.

2. Har godkännandet av dessa varit i överensstämmelse med riksdagens beslut?

B. Samarbetsavtal

Det blir allt vanligare att svenska och utländska företag samarbetar om utveckling och tillverkning av nya vapensystem. Ett vapensystem som vid samarbetsprojekt fått "övervägande utländsk identitet" kan få säljas vidare till tredje land, i enlighet med de regler som gäller i samarbetslandet. Även om systemet har "svensk identitet" kan det, om det är ett starkt svenskt säkerhetspolitiskt intresse, få säljas vidare till stater som är förbjudna för export från Sverige. (prop. 1991/92: 174, sid 42).

Samtillverkning av vapensystem kan komma att innebära att svenskdesignade system, med svenska komponenter, i större och större utsträckning säljs vidare till stater som är "förbjudna" för direktexport från Sverige. Men regeringen är också fri att förhindra denna utveckling.

3. KU bör begära in och granska samtliga samarbetsavtal, som medger re-export av den samtillverkade materielen och som är godkända mellan 1990 och 1995.

4. Har godkännandet av dessa varit i överensstämmelse med riksdagens beslut?

C. EUC- och OPD-intyg

Det används två olika intyg, vid export av svensk krigsmateriel.

EUC, End User Certificate/slutanvändarintyg, som alltid används vid export av hela system.

Och OPD, Own production Declaration, som kan användas vid komponentleveranser. Där sägs bara att köparen inte får sälja vidare produkten i obearbetat skick. Men om den svenska komponenten ingår i ett vapensystem som inte har "svensk identitet", så kan alltså detta system exporteras till stater dit Sverige inte medger export.

Denna fråga berörs inte i riksdagens beslut från december 1992, varför det är riktigt att säga att beslutet från 1982 alltjämt är gällande. Där konstaterades, som ovan citerats, att regeringen ansträngde sig för att förhindra att svensk krigsmateriel "vidareförs till länder till vilka vi inte skulle tillåta direktexport".

5. KU bör begära in statistiska uppgifter över hur stor del av den totala krigsmaterielexporten som sker med stöd av OPD-intyg och som alltså kan vidareexporteras

6. Står denna komponentexport i överensstämmelse med riksdagens skrivning från 1982 om att förhindra att svensk krigsmateriel "vidareförs till länder till vilka vi inte skulle tillåta direktexport"?

Peter Eriksson

Miljöpartiet de gröna